

Sygnatura akt XIV C 1021/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Piła, dnia 08-11-2016 r.

Sąd Okręgowy w P. XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Czajka-Bałon

Protokolant: prot.sąd. Małgorzata Gawrońska

po rozpoznaniu w dniu 08-11-2016 r. w P.

na rozprawie sprawy z powództwa A. K. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w C., Prokuratorowi Rejonowemu w C.

o zapłatę

1. Oddala powództwo.
2. Zasądza od powoda A. K. (1) na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO J.Czajka-Bałon

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 14 października 2015 roku powód A. K. (1) domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w C. kwoty 76.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 7 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu podano, iż na skutek zawiadomienia zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) i Najemców w S., na zlecenie której powód wykonywał roboty budowlano – instalacyjne polegające na wykonaniu instalacji gazowej i centralnego ogrzewania w budynkach mieszkalnych, Prokuratura Rejonowa w C. wszczęła przeciwko powodowi śledztwo, które toczyło się w latach 2003 – 2004. Następnie w latach 2004 – 2011 roku przeciwko powodowi toczyło się postępowanie karne przed Sądem Rejonowym w C., które zakończyło się wydaniem wyroku uniewinniającego. Na skutek apelacji Prokuratora Rejonowego Sąd Okręgowy w P. podtrzymał w całości wyrok Sądu Rejonowego w C.. W uzasadnieniach obu wyroków wskazano, że zarzuty będące podstawą aktu oskarżenia były całkowicie bezpodstawne, a zebrany przez prokuraturę materiał dowodowy nie był wystarczający do przypisania powodowi w jakimkolwiek stopniu winy za zarzucane mu przestępstwa. Powód podniósł, iż bezpośrednim skutkiem wieloletniego postępowania sądowego była utrata przez powoda płynności finansowej, co skutkowało niemożnością prowadzenia działalności gospodarczej w dotychczasowym wymiarze. Samo postępowanie sądowe również naraziło powoda na konieczność poniesienia odpowiednich wydatków. Powód, w toku śledztwa, w listopadzie 2003 roku został tymczasowo aresztowany. Zwolnienie nastąpiło za poręczeniem majątkowym w kwocie 50.000 zł. Jednocześnie orzeczono wobec niego zakaz opuszczania kraju oraz dozór policyjny 3 razy w tygodniu. Konieczność uczestniczenia w postępowaniu karnym spowodowała bezpośrednio i pośrednio znaczny uszczerbek w majątku powoda. Opłacił on koszty adwokata reprezentującego go w sprawie karnej (30.000 zł) oraz poniósł koszty opinii techniczno – ekonomiczno – prawnej wykonanej przez Politechnikę (...), wykorzystanej w procesie karnym (6.000 zł). Środki na poręczenie majątkowe zostały pożyczone przez powoda od znajomych, lecz pożyczki te musiał zwrócić w ciągu

kilku tygodni. Do publicznej wiadomości podano informacje o zatrzymaniu i oskarżeniu powoda, wobec czego dostawcy zażądali rozliczenia dotychczasowych zakupów i wypowiedzieli kredyty kupieckie w łącznej kwocie 310.000 zł uprawniające do dokonywania zakupów towarów służących działalności gospodarczej z odroczonym terminem płatności. Powód był zmuszony zaciągnąć w 2004 i 2005 roku pożyczki i kredyty w bankach i innych instytucjach na spłatę tych zobowiązań oraz bieżące zakupy. W lutym 2004 roku powód zaciągnął pożyczkę w (...) Banku S.A. w kwocie 52.694,74 zł, która została spłacona do sierpnia 2007 roku. W marcu 2004 roku zaciągnięto kredyt w rachunku bieżącym w kwocie 200.000 zł w (...) Bank S.A., zwiększony w 2005 roku do kwoty 300.000 zł. Pogarszająca się stopniowo sytuacja finansowa firmy spowodowała wypowiedzenie umowy i brak możliwości spłaty kredytu. W związku z zabezpieczeniem zobowiązania hipoteką na nieruchomości (lokalu handlowym) zostanie ona bezpowrotnie utracona. Również z powodu pogarszającej się kondycji firmy, we wrześniu 2005 roku wypowiedziano powodowi umowę leasingu samochodu R. (...) i został on obciążony kwotą 27.646,77 zł z odsetkami za utratę wartości pojazdu. W związku z pogarszającą się sytuacją finansową powód zlikwidował (sprzedał) polisy ubezpieczeniowe swoją i małżonki, przez co utracił ochronę ubezpieczeniową oraz poniósł stratę pieniężną z tytułu rozwiązania umów. Zastosowanie w latach 2003 – 2004 środków zapobiegawczych (jak się okazało – bezzasadne) uniemożliwiło powodowi racjonalne prowadzenie działalności gospodarczej. Niedostępne stało się składanie ofert na przetargi i korzystanie z funduszy unijnych (ze względu na postawienie zarzutów), a także odbywanie podróży służbowych w odległe rejony kraju (konieczność meldowania się co 48 godzin na policji). Przez kolejne lata powód uczestniczył w 20 posiedzeniach sądowych, co eliminowało go z wykonywania w tym czasie swoich zajęć zawodowych. Z przedstawionych wyżej powodów przedsiębiorstwo powoda wpadło w pułapkę zadłużeniową. Nie było w stanie spłacić swoich zobowiązań i stało się przedmiotem ciągłych windykacji. Z tych względów obroty firmy w latach 2004 – 2006, a następnie w 2009 roku znacznie spadły, a począwszy od 2010 roku były zerowe. W rezultacie powód zawiesił w lipcu 2012 roku działalność gospodarczą. Ponadto powód uzyskał w marcu 2003 roku nakaz zapłaty przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. na niezapłaconą kwotę 90.000 zł. Do dnia 20 listopada 2003 roku (tj. do tymczasowego aresztowania zleceniodawcy) Spółdzielnia spłaciła część należności głównej. Do zapłaty pozostała kwota 26.000 zł oraz odsetki. Co prawda w styczniu 2013 roku została zawarta ze Spółdzielnią ugoda na kwotę 50.000 zł lecz nie została ona do dnia dzisiejszego zrealizowana. Proces karny powoda spowodował zawieszenie egzekucji i w rezultacie do dnia dzisiejszego sumy te nie zostały zapłacone ponieważ Spółdzielnia uległa likwidacji. Niezapłacona przez Spółdzielnię kwota niewątpliwie również stanowi szkodę powoda. Powód uzyskał w listopadzie 2005 roku opinię w sprawie określenia wysokości szkody spowodowanej postępowaniem karnym, wszczętym na podstawie zawiadomienia, złożonego przez zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej (...) i Najemców w S. z dnia 2 listopada 2005 roku sporządzoną przez panią M. K. – doradcę podatkowego. W dokumencie tym opiniująca zawarła wniosek, iż w wyniku wszczęcia postępowania karnego powód poniósł do dnia 31 października 2005 roku koszty związane z zaciągnięciem kredytów i pożyczek w wysokości co najmniej 59.401,97 zł, utracił dochód z działalności przedsiębiorstwa w roku 2003 w wysokości co najmniej 103.703 zł oraz został obciążony kosztami sądowymi, egzekucyjnymi i odsetkami w wysokości 18.777,53 zł. Następnie w roku 2013 powód zlecił doradcy podatkowemu T. I. opracowanie kolejnej opinii w przedmiocie określenia wysokości szkody spowodowanej postępowaniem karnym prowadzonym wobec niego. Z opinii tej wynika, że łączna strata powoda z tego tytułu wynosi w przybliżeniu 1.927.700 zł. Na ww. kwotę składają się:

- 36.000,00 zł tytułem prowadzenia postępowania karnego,
- 231.650,84 zł tytułem zaciągniętych kredytów i pożyczek,
- 27.646,77 zł tytułem wypowiedzenia umowy leasingowej,
- 165.740,51 zł tytułem likwidacji polis ubezpieczeniowych,
- 70.213,08 zł tytułem utraty należności do Spółdzielni,
- 1.377.679,47 zł tytułem utraty korzyści z działalności gospodarczej,
- 18.777,53 zł tytułem poniesionych kosztów egzekucji zobowiązań.

Powód wskazał, że niniejszym pozwem dochodzi części należnego mu odszkodowania w kwocie 76.000 zł, bowiem ustalenie dokładnej wysokości odszkodowania wymaga przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego z dziedziny rachunkowości. Podniósł, iż odpowiedzialność Skarbu Państwa wynika bezpośrednio z art. 417 k.c.

W piśmie procesowym z dnia 4 listopada 2015 roku powód wyjaśnił, iż na kwotę 76.000 zł, zasądzenia której się domaga, składają się następujące należności:

- 58.000 zł tytułem odszkodowania związanego z poniesionymi kosztami kredytów i pożyczek, które powód zaciągnął celem spłacenia zobowiązań związanych z wypowiedzeniem kredytów kupieckich, które z kolei zostały wypowiedziane w związku z toczącym się wobec niego postępowaniem karnym,
- 18.000 zł tytułem odszkodowania związanego z poniesionymi kosztami w trakcie postępowania przygotowawczego, które powód poniósł w związku z toczącym się wobec niego postępowaniem karnym, kwoty te stanowią część odszkodowania, którego domaga się pełnomocnik i wynikają z opinii w sprawie wysokości szkody, sporządzonej przez doradcę podatkowego panią M. K..

Jednocześnie wskazał, iż domaga się odszkodowania w związku z postępowaniem przygotowawczym (k. 96 – 97).

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego w C., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że kwestionuje powództwo co do zasady, jak i co do wysokości, albowiem powód nie wykazał niezgodnego z prawem i wywołującego określoną szkodę działania lub zaniechania, którego dopuszczono się wobec jego osoby przy wykonywaniu władzy publicznej. Pozwany podniósł, że w sprawie nie udowodniono okoliczności warunkujących możliwość przypisania Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Sąd Rejonowy w C. odpowiedzialności deliktowej. Działania podjęte przez pozwanego w toku postępowania karnego dokonane zostały w granicach określonych porządkiem prawnym, pozostawały w zgodzie z obowiązującymi przepisami, były rzeczowe, obiektywne, podjęte z należytą ostrożnością przez osoby uprawnione. Analiza akt postępowania karnego prowadzonego przez pozwanego przeciwko powodowi prowadzi do wniosku, że okoliczności faktyczne, którymi dysponował Sąd Rejonowy w C. uzasadniały wszczęcie postępowania karnego, na podstawie aktu oskarżenia wniesionego przez prokuratora w dniu 27 lutego 2004 roku. W toku procesu Sąd nie stosował wobec powoda środków zabezpieczających, a jedynie przedłużał ich stosowanie w toku postępowania po wniesieniu aktu oskarżenia. Pozwany Sąd nie podejmował natomiast czynności dotyczących działalności gospodarczej powoda, jak również podania do wiadomości publicznej informacji o zatrzymaniu i aresztowaniu powoda. W realiach niniejszej sprawy brak jest zatem podstaw do przyjęcia, że zachowanie funkcjonariuszy pozwanego Sądu było bezprawne. Powód nie wykazał, by prowadzenie przedmiotowego postępowania w procesie karnym przez pozwanego było bezzasadne, bądź bezprzedmiotowe, pomimo że ostatecznie zakończyło się ono wydaniem wyroku uniewinniającego. Z samego faktu ostatecznego wyroku uniewinniającego nie można wyprowadzić wniosku o niezgodnym z prawem działaniu władzy publicznej. Przyjęcie poglądu zaprezentowanego przez stronę powodową, że przeprowadzenie procesu karnego, zastosowanie środków zabezpieczających (Sąd nie stosował tymczasowego aresztowania) stanowi bezprawność działania pozwanego, jest nieuprawnione i w oczywisty sposób godziłoby w porządek prawny ograniczając możliwość skutecznego funkcjonowania sądownictwa. Powód powołując się na czynności tego organu nie wyjaśnił dlaczego w jego ocenie ich podjęcie miałyby być bezprawne. Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że dopiero przeprowadzenie całego postępowania dowodowego, w ramach którego przesłuchano wielu świadków, oskarżonych, doprowadziło do konstatacji, że zachowanie oskarżonego nie wypełniło wszystkich przesłanek czynu zabronionego.

Na rozprawie w dniu 9 lutego 2016 roku pełnomocnik powoda oświadczył, że wnosi jak w pozwie oraz w dalszym piśmie procesowym wskazując, iż powód domaga się odszkodowania za całe postępowanie jako całość (min. 00:02:28-00:04:55 k. 134). Jednocześnie powód podał, iż chciałby sprostować informację podaną w uzasadnieniu

pozewu, że był tymczasowo aresztowany. Wskazał, że faktycznie nie był tymczasowo aresztowany, ale zatrzymany i pod groźbą tymczasowego aresztowania zgodził się na środki zapobiegawcze wolnościowe (min. 00:04:55 k. 134).

W piśmie procesowym z dnia 1 marca 2016 roku powód wskazał, że domaga się zapłaty następujących kwot:

1. 29.544,24 zł – w związku ze zmuszaniem powoda do złożenia poręczenia majątkowego i poniesionych przez to następujących kosztów:

a) 17.652,00 zł – tytułem kosztów kredytu, który musiał zaciągnąć,

b) 11.892,24 zł – tytułem kwoty straconej na sprzedaży polis ubezpieczeniowych powoda i jego małżonki;

1. 46.455,76 zł – w związku z podaniem przez Prokuraturę oraz Sąd do publicznej wiadomości informacji o zatrzymaniu i oskarżeniu powoda, w związku z czym powód utracił wiarygodność finansową u swoich kontrahentów (k. 141 – 151).

W piśmie procesowym z dnia 20 kwietnia 2016 roku powód wniósł o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarbu Państwa – Prokuraturę Rejonową w C. (k. 173 - 176).

Postanowieniem z dnia 25 maja 2016 roku Sąd na podstawie art. 67 § 2 k.p.c. zawiadomił o toczącym się postępowaniu Prokuratora Rejonowego w C. jako jednostkę właściwą do reprezentowania Skarbu Państwa i wezwał go do udziału w sprawie obok dotychczasowej jednostki organizacyjnej reprezentującej Skarb Państwa (k. 188).

W piśmie z dnia 24 maja 2016 roku, stanowiącym uzupełniającą odpowiedź na pozew pozwanego Skarbu Państwa w zakresie dotyczącym Prokuratury Rejonowej w C., podtrzymano wnioski o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu pozwany Prokurator Rejonowy w C. podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powołując się na przepis art. 442¹ § 1 k.c. Zdaniem pozwanego, trzyletni termin przedawnienia roszczenia odszkodowawczego rozpoczął swój bieg nie od wydania wyroku uniewinniającego powoda, lecz od momentu wystąpienia określonego zdarzenia, czyli dowiedzenia się o szkodzie (wzięcie kredytu, poniesienie strat w firmie) i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Wskazano, że pozwany Prokurator wykonywał czynności związane z postępowaniem przygotowawczym do dnia 27 lutego 2004 roku (skierowanie aktu oskarżenia do sądu). W związku z powyższym bieg terminu przedawnienia roszczenia odszkodowawczego następuje względem tej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa od dnia wyrządzenia powodowi szkody, przez działanie bądź zaniechanie. Powód wskazuje na straty w działalności, które chciał pokryć kredytem, który wziął w 2004 roku. W 2005 roku, postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2005 roku, Sąd uchylił całkowicie poręczenie majątkowe. Jeśli szkodę miały stanowić straty związane z zastosowaniem środków zapobiegawczych wobec powoda, to uchylenie tych środków spowodowało bieg terminu przedawnienia roszczenia. W tym dniu powód dowiedział się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Zatem powód winien wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym najpóźniej w dniu 18 kwietnia 2008 roku. Jednocześnie wskazano, że gdyby Sąd zarzutu przedawnienia nie uwzględnił i uznał, że datą graniczną jest uniewinnienie powoda prawomocnym wyrokiem Sądu, to w świetle podstawowej przesłanki jaką jest niezgodne z prawem działanie, które warunkuje odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa, podkreślić należy jej niespełnienie wobec legalnych działań prokuratury w niniejszym postępowaniu, co skutkowało winno oddaleniem powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. K. (1) od 1992 roku prowadził działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...) A. K. (1). Przedmiotem działalności gospodarczej powoda było m. in. wykonywanie instalacji grzewczej oraz sprzedaż urządzeń grzewczych. Powód zatrudniał pracowników na umowy o pracę, jak też zawierał umowy z podwykonawcami.

W okresie od 1 marca 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku powód wykonywał na zlecenie Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. roboty budowlano – instalacyjne polegające na wykonaniu instalacji gazowej i centralnego ogrzewania w budynkach mieszkalnych.

W dniu 28 kwietnia 2003 roku zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej (...) i Najemców w S. złożył zawiadomienie o popełnieniu przez zleceniobiorcę przestępstw na szkodę Spółdzielni, polegających na nieprawidłowościach w wykonaniu inwestycji oraz zawyżeniu kwot wystawionych Spółdzielni faktur.

Wskutek powyższego zawiadomienia w dniu 1 lipca 2003 roku Prokuratura Rejonowa w C. wszczęła śledztwo (sygn. sprawy Ds. 973/03), m. in. przeciwko powodowi A. K. (1), w toku którego dopuszczony został dowód z opinii biegłego inż. L. E..

W toku śledztwa, postanowieniem z dnia 22 października 2003 roku, Prokurator Prokuratury Rejonowej w C. postanowił zażądać od Przedsiębiorstwa (...) w P. dobrowolnego wydania rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie, a w szczególności: całości dokumentacji związanych z przystąpieniem i wykonawstwem inwestycji prowadzonej przez Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w S. związaną z modernizacją systemu ogrzewania, tj. faktur, umów, korespondencji, dokumentacji technicznej, dokumentacji odbioru robót, dokumentacji finansowo – księgowej związanej z tymi robotami, a także sprzętu typu komputery dot. prowadzonej dokumentacji firmy (...) w P..

dowód: postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego (k. 233), umowa o dzieło wraz z rachunkiem (k. 234 – 235, 310), karta pracy biegłego (k. 236 – 237, 311 - 312), postanowienie o żądaniu wydania rzeczy z dnia 22 października 2003 roku (k. 246 – 247), przesłuchanie powoda A. K. (1) (min. 00:10:41-00:44:36 k. 395v-396 w zw. z min. 00:04:55-00:59:29 k. 134-135v w zw. z min. 00:09:38-01:50:06 k. 167 – 169)

W dniu 20 listopada 2003 roku po godzinie 13.10 powód został zatrzymany przez funkcjonariuszy policji. Powodowi przedstawiono zarzuty z art. 164 § 1 k.k. oraz art. 286 § 1 k.k.. W dniach 20, 21 i 22 listopada 2003 roku A. K. (1) był przesłuchiwany przez funkcjonariuszy policji i prokuratora. Po ostatnim przesłuchaniu został zwolniony dnia 22 listopada 2003 roku o godzinie 13.05.

W przesłuchaniu, mającym miejsce w dniu 20 listopada 2003 roku od godz. 17:40 do godz. 19:55 udział brało dwóch funkcjonariuszy policji. W sporządzonym na powyższą okoliczność protokole, powód przed jego podpisaniem dokonał adnotacji dotyczących sprostowania odpowiedzi na poszczególne pytania.

W tym samym dniu, wcześniej, tj. o godzinie 16.30 w Sądzie Rejonowym w C. odbyło się posiedzenie w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania wobec Z. W., jednego z podejrzanych w śledztwie wszczętym wskutek zawiadomienia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.. Postanowieniem z dnia 20 listopada 2003 roku Sąd Rejonowy w C. zastosował wobec Z. W. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na czas trzech miesięcy. Postanowieniem z dnia 21 listopada 2003 roku Z. W. został zwolniony z uwagi na wpłacone poręczenie majątkowe w kwocie 20.000 zł.

W dniu 22 listopada 2003 roku powód był obecny podczas przeszukania pomieszczeń jego firmy dokonywanego przez funkcjonariuszy policji, w toku którego powód dobrowolnie wydał dokumenty, o jakich mowa w postanowieniu prokuratora z dnia 22 października 2003 roku. Przedmiotowe dokumenty zostały uznane za dowody rzeczowe w prowadzonym śledztwie.

dowód: postanowienie o przedstawieniu zarzutów z dnia 20 listopada 2003 roku (k. 199 - 201), protokół przesłuchania podejrzanego (k. 202 – 207, 214 – 230, 303 - 305), protokół posiedzenia w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania (k. 208, 306), postanowienie o tymczasowym aresztowaniu z dnia 20 listopada 2003 roku (k. 210 – 212, 307 - 308), nakaz przyjęcia (k. 213, 309), protokół posiedzenia z dnia 21 listopada 2003 roku (k. 231), oświadczenie prokuratora E. G. (k. 232), protokół przeszukania (k. 248 – 250), postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych (k. 251 – 252), przesłuchanie powoda A. K. (1) (min. 00:10:41-00:44:36 k. 395v-396 w zw. z min. 00:04:55-00:59:29 k. 134-135v w zw. z min. 00:09:38-01:50:06 k. 167 – 169)

W toku prowadzonego przeciwko powodowi śledztwa nigdy nie został on tymczasowo aresztowany. Prokurator nie składał żadnego wniosku o tymczasowe aresztowanie powoda. Dnia 22 listopada 2003 roku Prokurator Rejonowy w C. zastosował wobec powoda środki zapobiegawcze w postaci dozoru policji, zobowiązując go do stawiennictwa 3 razy

w tygodniu w Komendzie Powiatowej Policji w C., poręczenie majątkowe w kwocie 50.000 zł oraz zakaz opuszczania kraju połączony z zatrzymaniem paszportu.

W dniu 24 listopada 2003 roku powód wpłacił poręczenie, zaś w dniu 25 listopada 2003 roku złożył paszport. Środki na wpłatę poręczenia majątkowego pochodziły z pożyczek, których udzielili powodowi znajomi, a które zobowiązał się uregulować w terminie kilku tygodni.

Powód nie złożył zażalenia na zastosowane wobec niego środki zapobiegawcze.

dowód: postanowienie o oddaniu pod dozór policji, o zastosowaniu poręczenia majątkowego i zastosowaniu zakazu opuszczania kraju z dnia 22 listopada 2003 roku (k. 256 - 258), protokół przyjęcia poręczenia majątkowego (k. 259 - 260), przesłuchanie powoda A. K. (1) (min. 00:10:41-00:44:36 k. 395v-396 w zw. z min. 00:04:55-00:59:29 k. 134-135v w zw. z min. 00:09:38-01:50:06 k. 167 - 169)

W toku śledztwa Prokurator Prokuratury Rejonowej w C. powołał biegłych, m. in. biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości M. R..

dowód: postanowienie o powołaniu biegłego (k. 238, 239, 253 - 254), opinia biegłego M. R. (k. 240 - 245), oświadczenie prokurator E. G. (k. 255)

W dniu 27 lutego 2004 roku prokurator wniósł przeciwko powodowi akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w C.. Razem z powodem oskarżeni zostali J. K. (1), Z. W., S. W. i E. M.. Do przesłuchania Prokurator zawnioskował 5 oskarżonych, 183 świadków i 6 biegłych. Postępowanie karne przed Sądem Rejonowym w C. toczyło się w latach 2004 - 2011 w sprawie o sygn. akt II K 47/04.

W dniu 19 marca 2004 roku obrońca powoda złożył wniosek o zmianę środka zapobiegawczego.

Postanowieniem z dnia 26 marca 2004 roku Sąd zmienił środek zapobiegawczy, ograniczając obowiązek stawiennictwa powoda w jednostce policji do jednego razu w tygodniu. Sąd nie uchylił poręczenia majątkowego. Na postanowienie to zażalenie złożył obrońca powoda i postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2004 roku Sąd uchylił postanowienie.

W toku ponownego rozpoznania wniosku postanowieniem z dnia 18 maja 2004 roku Sąd ograniczył kwotę poręczenia do 30.000 zł.

W dniu 8 czerwca 2004 roku obrońca powoda złożył wniosek o zmianę środka zapobiegawczego. Z kolei powód w dniu 23 czerwca 2004 roku złożył wniosek o uchylenie poręczenia majątkowego.

Postanowieniem z dnia 8 lipca 2004 roku Sąd uchylił wobec powoda środki w postaci zakazu opuszczania kraju i dozoru policji, nie uwzględnił wniosku o uchylenie poręczenia majątkowego. Powód nie wniósł na to postanowienie zażalenia.

W dniu 2 sierpnia 2004 roku powód złożył wniosek o uchylenie poręczenia majątkowego.

Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2004 roku Sąd nie uwzględnił ww. wniosku powoda. Powód nie wniósł na to postanowienie zażalenia.

Dnia 12 sierpnia 2004 roku odbyła się w sprawie pierwsza rozprawa. W tym też dniu powód złożył wniosek o uchylenie poręczenia majątkowego. Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2004 roku Sąd wniosku powoda nie uwzględnił.

W dniu 6 września 2004 roku obrońca powoda wniósł na to postanowienie zażalenie.

Postanowieniem z dnia 4 października 2004 roku Sąd po rozpoznaniu zażalenia zmienił postanowienie i zmniejszył kwotę poręczenia do 10.000 zł.

W dniu 16 kwietnia 2005 roku powód złożył wniosek o uchylenie poręczenia majątkowego.

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2005 roku Sąd uchylił poręczenie majątkowe zastosowane wobec powoda.

W toku postępowania karnego, z uwagi na konieczność zawiadomiania o procesie 164 pokrzywdzonych, Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w C. zlecał zamieszczanie w (...) ogłoszeń o treści:

„Sąd Rejonowy w C. II Wydział Karny prowadzący postępowanie karne w sprawie II K 47/04 przeciwko J. K. (1), A. K. (1), Z. W., S. W. i E. M., oskarżonym o przestępstwa z art. 164 § 1 k.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt 1 i 3 k.k. i inne zawiadomia pokrzywdzonych, iż rozprawa przeciwko oskarżonym odbędzie się dnia 7 lipca 2005 roku godz. 9.00 w sali 18 Sądu Rejonowego w C. przy ul. (...).

Obecność pokrzywdzonych nie jest obowiązkowa. Pokrzywdzony do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego może złożyć oświadczenie na piśmie lub do protokołu rozprawy, że chce działać w charakterze oskarżyciela posiłkowego, może również do tego czasu wytoczyć przeciwko oskarżonym powództwo cywilne w celu dochodzenia roszczeń majątkowych wynikających bezpośrednio z popełnionego przestępstwa.”

dowód: zlecenie (k. 385), pismo do (...) (k. 386), ogłoszenie (k. 387)

W dniu 2 listopada 2005 roku na zlecenie A. K. (1) doradca podatkowy M. K. sporządziła opinię w sprawie określenia wysokości szkody spowodowanej postępowaniem karnym, wszczętym na podstawie zawiadomienia, złożonego przez zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej (...) i Najemców w S.. We wnioskach tej opinii wskazano, że w wyniku wszczęcia przeciwko A. K. (1) postępowania karnego w oparciu o zawiadomienie złożone przez zarząd ww. Spółdzielni poniósł on koszty związane z zaciągnięciem kredytów i pożyczek w wysokości co najmniej 59.401,97 zł, utracił dochód z działalności przedsiębiorstwa w roku 2003 w wysokości co najmniej 103.703 zł oraz został obciążony kosztami sądowymi, egzekucyjnymi i odsetkami w łącznej wysokości 18.773,53 zł. Sporządzająca opinię wskazała, iż opinia została sporządzona zgodnie z przedłożonymi przez zleceniodawcę (A. K. (1)) dokumentami i informacjami.

dowód: opinia z dnia 2 listopada 2005 roku (k. 72 - 77)

Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2006 roku Prokurator Rejonowy w K. w sprawie o sygn. akt Ds.198/06 umorzył śledztwo wszczęte wskutek zawiadomienia powoda w sprawie:

- przeciwko Z. M. i A. S. podejrzanym o to, że w dniu 22 listopada 2003 roku w P., będąc funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w C., działając wspólnie i w porozumieniu, podczas przeszukania dokonanego w Przedsiębiorstwie (...) w P. należącym do A. K. (1) poświadczyli nieprawdę w protokole przeszukania w ten sposób, że wpisali w ww. protokole pod pozycją 1 segregator koloru czerwonego z zawartością dokumentów, podczas gdy ww. segregator został jednak zabezpieczony w innym miejscu, tj. o przestępstwo z art. 271 § 1 k.k., wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego,
- w sprawie usunięcia przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w C. z akt sprawy Ds. 973/03 protokołu wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 19 listopada 2003 roku na terenie Spółdzielni Mieszkaniowej w S., tj. o przestępstwo z art. 276 k.k., wobec stwierdzenia, że czynu nie popełniono,
- w sprawie nakłaniania w miesiącu październiku 2003 roku w C. biegłego z zakresu rozliczania i kosztorysowania inwestycji L. E. przez funkcjonariusza Komendy Powiatowej Policji w C. do poświadczenia nieprawdy w wydanej opinii, tj. o przestępstwo z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k., wobec stwierdzenia braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa,
- w sprawie poświadczenia nieprawdy przez biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości M. R. w opinii wydanej w dniu 29 stycznia 2004 roku do sprawy Ds. 973/03 prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w C., tj. o

przestępstwo z art. 271 § 1 k.k., wobec stwierdzenia braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa,

- w sprawie przerobienia dokumentu w listopadzie 2003 roku w C. w postaci protokołu przesłuchania A. K. (1) przez prowadzących postępowanie przygotowawcze o sygn. Ds. 973/03, tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k., wobec stwierdzenia, że czynu nie popełniono,
- w sprawie tworzenia fałszywych dowodów i zatajania dowodów niewinności A. K. (1) w sprawie Ds. 973/03 Prokuratury Rejonowej w C. przez prowadzących ww. postępowanie funkcjonariuszy KPP w C. i prokuratora nadzorującego, tj. przestępstwo z art. 235 k.k. i art. 236 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., wobec stwierdzenia braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa,
- w sprawie nie dopełnienia obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy KPP w C. w miesiącu listopad 2003 roku dot. zażalenia złożonego przez A. K. (1) na jego zatrzymanie do Sądu Rejonowego w C., tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. wobec stwierdzenia, że czynu nie popełniono,
- w sprawie doprowadzenia A. K. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w czasie prowadzonego przeciwko niemu postępowania przygotowawczego o sygn. akt Ds. 973/03 Prokuratury Rejonowej w C. przez prowadzących ww. śledztwo, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k., wobec stwierdzenia, że czynu nie popełniono,
- w sprawie zniszczenia postanowienia o przeszukaniu i protokołu przeszukania w biurze radcy prawnego J. K. (2) w listopadzie 2003 roku w budynku Prokuratury Rejonowej w C. przez funkcjonariusza KPP w C., tj. o przestępstwo z art. 276 k.k., wobec stwierdzenia, że czynu nie popełniono.

Na ww. postanowienie powód złożył zażalenie, zarzucając bezpodstawne umorzenie śledztwa i kwestionując praktycznie wszystkie ustalenia i rozstrzygnięcia dokonane w śledztwie. Postanowieniem z dnia 17 listopada 2006 roku Sąd Rejonowy w C. w sprawie sygn. akt II Kp 184/06 utrzymał zaskarżone przez A. K. (1) postanowienie Prokuratora Rejonowego w K. z dnia 8 czerwca 2006 roku.

dowód: pismo Prokuratury Okręgowej w P. z dnia 28 lipca 2006 roku (k. 267 – 268, 353 - 355), postanowienie Sądu Rejonowego w C. z dnia 17 listopada 2006 roku wraz z uzasadnieniem (k. 269 – 274, 356 - 366), opinia (k. 374 - 383)

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2011 roku Sąd Rejonowy w C. uniewinnił powoda od zarzucanych mu czynów.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie IV Ka 48/12 po rozpoznaniu apelacji prokuratora zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego w C. z dnia 10 czerwca 2011 roku wraz z uzasadnieniem (k. 10 – 16, 17 - 52), wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie IV Ka 48/12 wraz z uzasadnieniem (k. 53, 54 - 61)

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2012 roku pełniący funkcję Prokuratora Rejonowego w G. Prokurator Prokuratury Okręgowej, po zapoznaniu się z aktami śledztwa w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności oraz zatajania dowodów niewinności A. K. (2) w postępowaniu karnym o sygn. II K 47/04 Sądu Rejonowego w C. oraz pomocnictwa w popełnieniu oszustwa na jego szkodę, dokonanych przez funkcjonariuszy KPP w C. i prokuratora miejscowej Prokuratury Rejonowej, i inne, umorzył śledztwo w sprawie m. in.:

- przekroczenia uprawnień i bezprawnego pozbawienia 20 listopada 2003 roku w C. A. K. (1) wolności przez funkcjonariuszy miejscowej KPP i prokuratora miejscowej Prokuratury Rejonowej w toku prowadzonego przeciwko niemu śledztwa Ds. 973/03 i działanie przez to na szkodę jego interesu, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. i art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego;
- niedopełnienia obowiązków w listopadzie 2003 roku w C. przez funkcjonariuszy miejscowej KPP poprzez nienadanie biegu złożonemu przez niego zażaleniu na zatrzymanie dokonane 20 listopada 2003 roku w

toku prowadzonego przeciwko niemu śledztwa Ds. 973/03 i działania przez to na szkodę jego interesu, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. wobec stwierdzenia, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone;

- niedopełnienia obowiązków w listopadzie 2003 roku w C. przez prokuratora miejscowej Prokuratury Rejonowej poprzez nienadanie biegu złożonemu przez niego zażaleniu na zatrzymanie dokonane 20 listopada 2003 roku w toku prowadzonego przeciwko niemu śledztwa Ds. 973/03 i działania przez to na szkodę jego interesu, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego;
- nakłaniania w październiku 2003 roku w C. przez funkcjonariuszy miejscowej KPP biegłego L. E. do sporządzenia fałszywej opinii w prowadzonym przeciwko A. K. (1) śledztwie Ds. 973/03, tj. o przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 i § 4 k.k. wobec stwierdzenia, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone;
- w sprawie doprowadzenia w C. A. K. (1) przez funkcjonariuszy miejscowej KPP i prokuratora miejscowej Prokuratury Rejonowej do niekorzystnego rozporządzenia kwotą 90.000 zł wynikającą z wydanego przez Sąd nakazu zapłaty przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej poprzez wszczęcie przeciwko niemu postępowania karnego Ds. 973/03 i umożliwienie jej przez to wyzbycia się majątku, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. wobec stwierdzenia, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone.

dowód: postanowienie o umorzeniu śledztwa z dnia 21 grudnia 2012 roku (k. 275 - 278)

Wskutek zlecenia złożonego przez powoda w dniu 30 września 2013 roku doradca podatkowy T. I. sporządził opinię w sprawie wstępnego określenia wysokości szkody spowodowanej postępowaniem karnym prowadzonym wobec A. K. (1) w latach 2003 – 2012. We wnioskach ww. opinii wskazano, że w wyniku wszczęcia i długotrwałego prowadzenia wobec A. K. (2) postępowania karnego w oparciu o zawiadomienie złożone przez zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej (...) i Najemców w S. poniósł on, co najmniej, straty związane z:

- prowadzeniem postępowania karnego 36.000,00 zł,
- zaciągnięciem kredytów i pożyczek 231.650,84 zł,
- wypowiedzeniem umowy leasingowej 27.646,77 zł,
- likwidacją polis ubezpieczeniowych 165.740,51 zł,
- utratą należności od Spółdzielni 70.213,08 zł,
- utraceniem korzyści z działalności gospodarczej 1.377.679,47 zł,
- egzekucją zobowiązań 18.777,53 zł,

łącznie ≈ 1.927.700 zł.

dowód: opinia z dnia 30 września 2013 roku (k. 62 – 71, 287 - 292), zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym 2008 (k. 78), informacja o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2007 (k. 79), zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym 2006 (k. 80), zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym 2005 (k. 81), zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym 2004 (k. 82), informacja o wysokości dochodu lub straty z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2003 (k. 83), umowa pożyczki (k. 84- 85), pismo (...) Banku S.A. z dnia 26 czerwca 2013 roku (k. 152), pismo Towarzystwa (...) S.A. z dnia 26 stycznia 2007 roku (k. 87, 153, 155), pismo (...) U. Polska z dnia 14 maja 2004 roku (k. 86, 154, 156), pismo (...) Bank (...) S.A. z dnia 25 lipca 2013 roku (k. 88 - 90, 157 - 159)

W dniu 24 października 2013 roku A. K. (1) złożył w Sądzie Rejonowym w C. wniosek o zawiązanie Skarbu Państwa – Prokuratora Rejonowego w C. do próby ugodowej w sprawie o zapłatę kwoty 1.927.700 zł. W odpowiedzi na powyższe przeciwnik wniosku oświadczył, że nie jest możliwe zawarcie ugody w sprawie.

dowód: wniosek A. K. (1) z dnia 24 października 2013 roku (k. 286), wezwanie strony na termin posiedzenia (k. 292), pismo Prokuratury Okręgowej w P. z dnia 6 grudnia 2013 roku (k. 293)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie wymienionych powyżej dokumentów urzędowych. Z uwagi na ich walor z art. 244 § 1 k.p.c. stanowiły one „dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone”. Zgromadzone w aktach sprawy dokumenty prywatne z kolei nie były przez strony kwestionowane co do ich prawdziwości i autentyczności.

Zeznania powoda Sąd uznał za wiarygodne jedynie w zakresie przytaczanych przez niego okoliczności faktycznych (natomiast nie uwzględnił oceny prawnej tych zdarzeń dokonywanej przez powoda dokonując własnej interpretacji przepisów w tym zakresie). Zauważyć tutaj należy, iż zeznania powoda noszą znamiona subiektywnych ocen, formułowanych przez pryzmat osobistego stosunku do opisywanych okoliczności, wyznaczonego przez niezadowolenie z wszczęcia i prowadzenia przeciwko niemu śledztwa, a następnie postępowania karnego przed Sądem Rejonowym w C., podejmowanych w toku tych postępowań czynności i decyzji, z natury rzeczy, odbiegających od oczekiwanych. Z powyższych względów, w tym zakresie, nie zasługują one na wiarę w konfrontacji z pozostałym materiałem dowodowym.

Na rozprawie w dniu 8 listopada 2016 roku Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka T. I. jak również z opinii biegłego z dziedziny rachunkowości na okoliczność wysokości strat powoda, gdyż ich uwzględnienie skutkowałoby jedynie bezzasadnym przedłużeniem postępowania. Mając zatem na względzie zasadę szybkości postępowania oraz przedstawioną w pozwie i dalszych pismach procesowych podstawę faktyczną żądania pozwu, Sąd uznał, że wystarczającym materiałem dowodowym dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu były dowody wyżej przedstawione.

Sąd zważył, co następuje:

Przechodząc do analizy przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż na podstawie art. 417 § 1 i 2 k.c., za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Jeżeli wykonywanie zadań z zakresu władzy publicznej zlecono, na podstawie porozumienia, jednostce samorządu terytorialnego albo innej osobie prawnej, solidarną odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę ponosi ich wykonawca oraz zlecająca je jednostka samorządu terytorialnego albo Skarb Państwa.

W tym miejscu wskazać należy, że w związku z brzmieniem art. 417 § 1 i 2 k.c. nie budzi wątpliwości, że ustawodawca zrezygnował z przesłanki zawinionego działania lub zaniechania, poprzestając na przesłance niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej, co skutkuje obiektywizacją tej odpowiedzialności odszkodowawczej w kontekście ogólnych zasad odpowiedzialności deliktowej. W art. 417 k.c. mamy więc do czynienia z odpowiedzialnością na zasadzie ryzyka. Tak surową odpowiedzialność uzasadnia się służebną rolą organów władzy publicznej i potrzebą sankcjonowania jej bezprawnych zachowań (A. Rzetecka-Gil, Komentarz do art. 417 kodeksu cywilnego, LEX 2011).

Przede wszystkim wskazać należy, iż pozwany Skarb Państwa – Prokurator Rejonowy w C. podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Zarzut ten powinien być rozpoznany w pierwszej kolejności, albowiem zgodnie z art. 117 § 2 k.c., po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Stosownie do treści przepisu art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od

dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Zdaniem pozwanego, trzyletni termin przedawnienia roszczenia odszkodowawczego rozpoczął swój bieg nie od wydania wyroku uniewinniającego powoda, lecz od momentu wystąpienia określonego zdarzenia, czyli dowiedzenia się o szkodzie (wzięcie kredytu, poniesienie strat w firmie) i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Wskazano, że pozwany Prokurator wykonywał czynności związane z postępowaniem przygotowawczym do dnia 27 lutego 2004 roku (skierowanie aktu oskarżenia do sądu). W związku z powyższym bieg terminu przedawnienia roszczenia odszkodowawczego następuje względem tej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa od dnia wyrządzenia powodowi szkody, przez działanie bądź zaniechanie. Powód wskazuje na straty w działalności, które chciał pokryć kredytem, który wziął w 2004 roku. W 2005 roku, postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2005 roku Sąd uchylił całkowicie poręczenie majątkowe. Jeśli szkodę miały stanowić straty związane z zastosowaniem środków zapobiegawczych wobec powoda, to uchylenie tych środków spowodowało bieg terminu przedawnienia roszczenia. W tym dniu powód dowiedział się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Zatem powód winien wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym najpóźniej w dniu 18 kwietnia 2008 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego podniesiony zarzut przedawnienia nie zasługiwał na uwzględnienie.

Początek biegu terminu przedawnienia z art. 442¹ § 1 k.c. wyznacza dzień, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Powód dowiedział się w dniu 23 lutego 2012 roku (data wyroku Sądu Okręgowego w P. utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w C. z dnia 10 czerwca 2011 roku uniewinniającego powoda od popełnienia zarzucanego mu czynu) o osobie zobowiązanej do naprawienia szkody, w tym też dniu miał świadomość jej zaistnienia. Wskazać należy, że dopiero prawomocne zakończenie postępowania karnego w sprawie o sygn. akt II K 47/04 pozwoliło powodowi na ocenę sytuacji i wystąpienie z powództwem o odszkodowanie (por. SN z wyrokach: z dnia 21 listopada 2007 roku w sprawie II CSK 319/07, Lex nr 497662 i z dnia 21 maja 2003 roku w sprawie IV CKN 378/01, opubl. OSNC 2004/7-8/124, OSP 2004/4/55, Biul. SN 2004/8/8).

Roszczenie powoda nie zasługiwało jednak na uwzględnienie, a to z niżej podanych przyczyn.

Podstawową przesłanką odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu zadań z zakresu władzy publicznej jest ich bezprawność, którą ustawodawca określił w komentowanym przepisie jako zachowanie „niezgodne z prawem”. Taką samą konstrukcją przyjęto w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP. Przyjmuje się, że przesłankę bezprawności ujętą w omawianym przepisie należy ujmować ściśle, jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej – z wyłączeniem norm moralnych, obyczajowych, zasad współżycia społecznego. Chodzi tu więc o niezgodność z konstytucyjnie rozumianymi źródłami prawa, czyli Konstytucją, ustawami, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, rozporządzeniami oraz prawem stanowionym przez Unię Europejską (Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. E. Gniewka, Warszawa 2008; M. Safjan, Odpowiedzialność odszkodowawcza władzy publicznej (po 1 września 2004 roku), Warszawa 2004). Jednocześnie, na podstawie art. 6 k.c., to na stronie powodowej ciąży obowiązek wykazania wszystkich przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, stąd także niezgodnego z prawem działania lub zaniechania funkcjonariuszy pozwanego przy wykonywaniu władzy publicznej. Zatem kluczową kwestią jest w niniejszej sprawie ocena zgodności z prawem działań prokuratora i Sądu, albowiem ustalenie, że kwestionowane przez stronę powodową działanie funkcjonariuszy publicznych było legalne winno skutkować oddaleniem powództwa bez potrzeby dalszego badania pozostałych przesłanek ewentualnej odpowiedzialności pozwanego.

W ocenie Sądu Okręgowego niezasadny okazał się zarzut powoda, iż w okresie trwania postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w C. oraz Komendę Powiatową Policji w C. oraz postępowania sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w C. pod sygn. akt II K 47/04 dokonano licznych naruszeń podstawowych praw i wolności powoda, a postępowanie przygotowawcze prowadzono z pełną świadomością niesłusznego oskarżenia i posługiwania się fałszywymi dowodami przeciwko powodowi.

Przechodząc do analizy zarzutów powoda zawartych w punktach: 1, 2, 4 i 10 pisma procesowego z dnia 1 marca 2016 roku (k. 143), a które powielone zostały następnie w piśmie procesowym powoda z dnia 20 kwietnia 2016 roku (k. 173 – 176) wskazać należy, iż zarzuty te były poddane dogłębnej analizie w toku prowadzonych wskutek doniesień powoda śledztw przez Prokuratora Rejonowego w K. oraz Prokuratora Rejonowego w G.. Jak wskazywano w uzasadnieniach postanowień umarzających śledztwa, A. K. (1) wszelkimi sposobami usiłuje wykazać – w swej ocenie nieprawidłowości, urastające do rangi przestępstw – w działaniu funkcjonariuszy KPP w C. i prokuratora nadzorującego ich czynności – E. G.. Tymczasem zebrane dowody, w tym materiały postępowania karnego przeciwko A. K. (1) i innym nie potwierdzają, by w toku tegoż postępowania nastąpiło niedopełnienie obowiązków służbowych o znamionach przestępstwa, przez prowadzące je osoby. W uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu śledztwa z dnia 21 grudnia 2012 roku (k. 275 – 278v) wskazano, że czyn dotyczący zatrzymania A. K. (1) pozbawiony był znamion czynu zabronionego. Co się natomiast tyczy nieprzekazania Sądowi zażalenia A. K. (1) na jego zatrzymanie, to jest sprawą oczywistą, że nawet w przypadku przekazania zażalenia do rozpoznania, to mało prawdopodobne było aby zostało ono rozpoznane przed jego zwolnieniem. Zwrócenia uwagi wymaga też fakt, że po zwolnieniu A. K. (1) mógł dowiedzieć się o losy swojego zażalenia i domagać się jego rozpoznania, względnie nadania mu biegu. Podkreślono przy tym, że sprawą nie nadania biegu zażaleniu pokrzywdzony zainteresował się, co znamienne, dopiero po kilku latach. Nie uszło również uwadze Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, że jak wynika z pisma Prokuratury Okręgowej w P. z dnia 28 lipca 2006 roku (k. 267 – 268) wszystkie sprawy prowadzone z doniesień A. K. (1) były przedmiotem analizy Prokuratora Krajowego, który nie dopatrzył się żadnych nieprawidłowości i w wystąpieniu do Marszałka Senatu RP stwierdził, iż nie zachodzi potrzeba podjęcia jakichkolwiek działań nadzorczych ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości, gdyż postępowania te nie nasuwają żadnych zastrzeżeń.

Odnosząc się do zarzutu zawartego w pkt 3 pisma z dnia 1 marca 2016 roku (k. 143), to powód nie wykazał, aby był zastraszony pod groźną tymczasowego aresztowania do składania zeznań. Nie wykazał również, aby w trakcie jego przesłuchania prokurator prowadzący śledztwo okazywała mu „celem zastraszania” postanowienie o tymczasowym aresztowaniu wydane w dniu 20 listopada 2003 roku przez Sąd Rejonowy w C. wobec innego podejrzanego w tej sprawie, tj. Z. W.. Odnosząc się z kolei do zarzutów powoda, dotyczących stosowania środków zapobiegawczych wskazać należy, że powód nie złożył zażalenia na postanowienie prokuratora o zastosowaniu wobec niego środków zapobiegawczych w postaci dozoru policji, poręczenia majątkowego w kwocie 50.000 zł oraz zakazu opuszczania kraju. Pierwszy wniosek o uchylenie środków został złożony przez powoda dopiero w dniu 19 marca 2004 roku po wniesieniu przez prokuratora aktu oskarżenia. Jak wynika z przedstawionych powyżej, w stanie faktycznym niniejszego uzasadnienia, czynności i decyzji Sądu Rejonowego w C., środki zapobiegawcze były stosowane wobec powoda w postępowaniu sądowym w okresie od dnia 27 lutego 2004 roku (data wpływu aktu oskarżenia) do dnia 18 kwietnia 2005 roku (uchylenie ostatniego ze stosowanych środków), a ich dolegliwość wobec powoda była stopniowo zmniejszana. Zauważyć również należy, iż powód jedynie dwukrotnie zaskarżył postanowienia Sądu wydane wskutek jego wniosków o uchylenie środków zapobiegawczych.

Co do zarzutu przedstawionego w pkt 5 pisma powoda z dnia 1 marca 2016 roku to w ocenie Sądu powód nie wykazał, aby fakt odmowy wydania mu kopii zarekwirowanych w trakcie przeszukania w biurze powoda akt firmy i dokumentów rzeczywiście miał wpływ na tok postępowania cywilnego toczącego się przeciwko pokrzywdzonej Spółdzielni. Istotny jest fakt, że ostatecznie prowadzone postępowanie przygotowawcze doprowadziło do wniesienia przez Prokuraturę Rejonową w C. aktu oskarżenia przeciwko A. K. (1). Tym samym Sąd Okręgowy w P., przed którym toczyło się postępowanie z powództwa A. K. (1) przeciwko pokrzywdzonej Spółdzielni, odmawiając powodowi podjęcia tegoż postępowania zasadnie mógł przypuszczać, że wskazuje to na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez powoda czynu zabronionego na szkodę Spółdzielni, a wynik procesu karnego może mieć wpływ na wynik procesu cywilnego.

W kwestii podawania informacji do publicznej wiadomości wskazać należy, iż jak wynika z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego, Prokuratura i Komenda Powiatowa Policji w C., jak też Sąd Rejonowy w C. nie podali do wiadomości faktu zatrzymania i oskarżenia powoda, ani w prasie, ani w telewizji. Nie zachodzą więc żadne podstawy do obciążenia odpowiedzialnością strony pozwanej za artykuły prasowe, jakie pojawiły się np. w (...) w

sierpniu 2003 roku, czy też w jednej z gazet w listopadzie 2003 roku (k. 177 – 181) oraz ich treść. Natomiast w toku postępowania przed Sądem Rejonowym w C. z uwagi na konieczność zawiadamiania o procesie 164 pokrzywdzonych Sąd korzystał z możliwości przewidzianej w art. 131 § 2 k.p.k., który stanowi, iż jeżeli w sprawie ustalono tylu pokrzywdzonych, że ich indywidualne zawiadomienie o przysługujących im uprawnieniach spowodowałoby poważne utrudnienie w prowadzeniu postępowania, zawiadamia się ich poprzez ogłoszenie w prasie, radiu lub telewizji.

Jak orzekł Sąd Apelacyjny w K. w postanowieniu z dnia 26 marca 2013 roku w sprawie II AKz 103/13, opubl. KZS 2013/4/63, Prok.i Pr.-wkl. 2013/12/19, przepis art. 131 § 2 k.p.k. stanowiący podstawę decyzji procesowej o zawiadomieniu pokrzywdzonych za pomocą środków masowego przekazu opiera się na kryterium czysto pragmatycznym (funkcjonalnym). Dopuszcza on ten sposób zawiadomienia pokrzywdzonych o terminie czynności procesowej i przysługujących im uprawnieniach, jeżeli ich liczba jest tak wielka, że ich indywidualne zawiadomienie spowodowałoby poważne utrudnienie w postępowaniu. Skoro w badanej sprawie ujawniono 487 pokrzywdzonych, to sytuacja ta legitymowała sąd okręgowy do zastosowania takiego trybu zawiadomienia jako usprawniającego postępowanie, usuwającego istotne trudności ze standardowym zawiadomieniem pokrzywdzonych oraz racjonalizującego koszty. Ważny interes społeczny, wyrażający się w zapewnieniu realnej skuteczności zawiadomienia, więc i urzeczywistnieniu prawa pokrzywdzonych do informacji, wymagał ujawnienia danych osobowych (imion i nazwisk) oskarżonych jako służącego identyfikacji sprawy przez osoby i podmioty zainteresowane. Sąd Apelacyjny już w przeszłości stwierdzał, że celem ujawnienia danych osobowych oskarżonych w prasowym ogłoszeniu o terminie rozprawy w sprawie dotyczącej kilkuset pokrzywdzonych jest umożliwienie realizacji zawiadomienia pokrzywdzonych i tym samym istotne usprawnienie rozpoznania sprawy. Zawiadomienie bez podania nazwisk oskarżonych nie mogłoby osiągnąć swojego celu, gdyż osoby potencjalnie zainteresowane nie byłyby w stanie zidentyfikować sprawy, której dotyczy prowadzone postępowanie. W takiej sytuacji względ na dobro postępowania ma prymat nad względem na dobro oskarżonych i ich rodzin, a to z uwagi na ważny interes społeczny związany ze sprawnym przeprowadzeniem postępowania, w którym realna jest groźba przedawnienia oraz uwzględnieniem w tym postępowaniu prawnie chronionych interesów pokrzywdzonych, zwłaszcza iż sformułowanie ogłoszenia prasowego (odwołujące się jedynie do faktu oskarżenia) respektuje zasadę domniemania niewinności.

Mając na uwadze tok postępowania przed Sądem Rejonowym w C., od dnia 27 lutego 2004 roku, tj. wniesienia przez prokuratora aktu oskarżenia, do dnia 10 czerwca 2011 roku, tj. wydania wyroku, czynności dokonywane były przez ten Sąd bez zbędnej zwłoki. Początkowo prowadzenie sprawy utrudniały problemy zdrowotne oskarżonych i konieczność zmiany składu sędziowskiego, później w okresie od pierwszej rozprawy dnia 27 listopada 2006 roku prowadzone było intensywne postępowanie dowodowe. Jeśli chodzi o osobę powoda jako oskarżonego w sprawie II K 47/04, wszystkie, zarówno składane przez niego wnioski o zmianę środka zapobiegawczego, jak i środki odwoławcze na postanowienia Sądu dotyczące zmiany tych środków, były rozpoznawane bez zbędnej zwłoki.

Wskazać należy, że decyzję o powołaniu nowego biegłego Sąd Rejonowy w C. podjął, gdy przeprowadził postępowanie dowodowe, mając zebrany cały materiał dowodowy w postaci zeznań świadków, po uzyskaniu materiałów źródłowych w postaci dokumentacji Spółdzielni i przesłuchaniu biegłych – autorów opinii L. E. i M. R., autorów opinii kwestionowanych przez powoda. Sąd był zobowiązany do uwzględnienia wniosku prokuratora o przesłuchanie biegłych, dając im szansę na obronę swojego stanowiska przedstawionego w opiniach. Analiza pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w C. potwierdza stanowisko strony pozwanej, że dopiero zebranie całości materiału dowodowego pozwoliło na wyjaśnienie wszelkich wątpliwości stron, całościową analizę skomplikowanego materiału dowodowego i negatywną weryfikację opinii biegłych powołanych przez oskarżenie.

Wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego został zgłoszony w dniu 5 listopada 2007 roku. Sąd podjął decyzję dnia 12 lutego 2008 roku po uzyskaniu dokumentacji Spółdzielni, co nastąpiło dopiero za pośrednictwem policji.

Opisaną kolejność przeprowadzenia dowodów wskazują stosowne przepisy kodeksu postępowania karnego, jak np. art. 369 stanowiący, że dowody na poparcie oskarżenia powinny być w miarę możliwości przeprowadzone przed dowodami służącymi do obrony. Czas oczekiwania na nową opinię wynikał z odmowy sporządzenia opinii przez dwa

pierwsze powołane zespoły biegłych, skomplikowaną materię sprawy i rozmiar materiału dowodowego. Natomiast okres niecałych 5 miesięcy na uzyskanie opinii, co nastąpiło w dniu 31 grudnia 2009 roku, od powierzenia zadania biegłemu, tj. 4 sierpnia 2009 roku, nie sposób uznać za czas nadmiernie długi. Istotnym jest, że na żadnym etapie postępowania powód nie wystąpił ze skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, którą przewiduje ustawa z dnia 17 czerwca 2004 roku (Dz.U. Nr 179 poz. 1843). Pozwala ona stronie wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu sądowym, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania.

Jeśli zaś chodzi o pozyskaną przez powoda w toku procesu karnego prywatną opinię w postaci ekspertyzy techniczno – prawno – ekonomicznej Politechniki (...) to dokument ten nie stanowił opinii sensu stricto, ówczesnie obowiązujący kodeks postępowania karnego nie przewidywał uznania tego dokumentu za opinię i wprowadzenia jej do procesu. Osoby sporządzające przedmiotową ekspertyzę Sąd przesłuchał jedynie w charakterze świadków, a ocena ich zeznań została przedstawiona w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 czerwca 2011 roku. Sąd podziela stanowisko i wyjaśnienia strony pozwanej, iż ekspertyza ta stanowiła jedynie informację o potencjalnym dowodzie, sygnałem, iż poprzez przeprowadzenie właściwego dowodu z opinii biegłego można uzyskać istotne dla sprawy wiadomości. Sąd Rejonowy w C. natomiast nie wyrokował na podstawie ww. ekspertyzy, nie mógł przesłuchać jej autorów jako biegłych.

Mając na uwadze przedstawione powyżej okoliczności nie można uznać ani działań funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w C., ani działań Prokuratora Rejonowego w C., ani też działań Sądu Rejonowego w C., podjętych w toku prowadzonych przeciwko powodowi postępowań (śledztwa, a następnie postępowania karnego) za bezprawne. Wprawdzie Sąd ostatecznie uniewinnił A. K. (1) od zarzucanych mu czynów, jednakże wskazać należy, że o braku legalności działań pozwanego nie może świadczyć ani późniejsze uchylene właściwych postanowień ani późniejsze uniewinnienie oskarżonego. Czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków, nie mają w żadnym sensie charakteru działań nielegalnych ze względu na to, że postępowanie karne zakończyło się prawomocnym wyrokiem uniewinniającym. Zatem błąd, odmiennosc oceny dowodów i kwalifikacji prawnej działań obywatela przez organy ścigania bądź wymiaru sprawiedliwości nie przesądza automatycznie o nielegalności ich poczynąń (por. wyrok TK z dnia 11.01.2005 r., sygn. akt SK 60/03).

W świetle powyższego orzeczono jak w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. obciążając tymi kosztami powoda, jako stronę przegrywającą proces. Na zasądzone na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa koszty procesu w kwocie 3.600 zł składało się wynagrodzenie reprezentującego stronę pozwaną starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa ustalone w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 461), tj. § 6 pkt 6.

SSO Jolanta Czajka - Bałon